

Agitáció MB

MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
GYŐR-SOPRON MEGYEI
VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁGA

Győr, 1964. augusztus 8.

lkt. szám: T-63/1/1964

Kérjük a fenti számra hivatkozni

Lecarni
68.03.16. *Koszt*

MSZMP Központi Bizottság
Agit. Prop. osztálya,
B a l l ó István elvtársnak,

ctg / 982

B u d a p e s t .
- - - - -

Kedves Balló Elvtárs!

Telefoni beszélgetésünkre hivatkozva mellékelten küldjük a párt-
bizottsági ülés beszámoló-tervezetét a "Politikai Bizottságnak a
vallásos ideológia és a klerikális reakció elleni harcra vonatkozó
határozatai végrehajtásának tapasztalatai megyénkben" címmel.
A VB ülés ideje: 1964. augusztus 24., hétfő, d.u. fél 2 óra, helye:
Megyei Pártbizottság I. emeleti tanácsterem.

Melléklet: 25 lap
KÖZPONTI IRATTÁRA
Megnevezés: helye: *ad*
Mintaféle: *h*
Megjegyzés:

Elvtársi üdvözlettel:
Kovácsné
MB. Titkárság.

38 50

Titkos!

24 Ikt. szám: T- 63/1/1964.

Készült: 25 példányban.

A Politikai Bizottságnak a vallásos ideológia és a klerikális reakció elleni harcra vonatkozó határozatai végrehajtásának tapasztalatai meggyénkben.

A PB. határozata nagy segítséget nyújtott a vallás és az egyházak megítélésében is megmutatkozó eszmei zavar és bizonytalanság leküzdéséhez, a párt eszmei- politikai egységének erősödéséhez. Napjainkban a vallásos ideológiával kapcsolatos kérdések új formában vetődnek fel, de ez természetesen nem jelenti azt, hogy elvileg változott volna bármi is.

A materialista világnézet pozitív kifejtése önmagában nem elegendő. Ez a folyamat is harcban megy végbe: a tudománytalan idealista világnézet elleni harcban. Az idealizmus legelterjedtebb válfaja, a vallásos világnézet elleni küzdelem épp ezért semmiképpen sem szorulhat háttérbe.

A vallásos világnézet elleni eszmei harc és a vallásos tömegek közötti felvilágosító, nevelőmunka értékelésénél és a további feladatok megjelölésénél figyelembe kell vennünk meggyénk jelenlegi egyházpolitikai helyzetét.

/Győr-Sopron megyének 396.800 fő lakosa van. Az iparban mintegy 70.000, a mezőgazdaságban 45.000 fő dolgozik./

Győr egyházmegyei székhely és püspökség. A győri egyházmegye több politikai megyére terjed ki, így Győr-Sopron, Vas, Veszprém és Komárom megyék egy részére.

Vallási megoszlás szerint tulsúlyban van a róm. kat. egyház.

Meggyénk országos viszonylatban az egyik erős bázisa a róm. kat. egyháznak, mert itt van a Pannonhalmi Főapátság, gimnázium és tanárképző főiskola, a győri Bencésrend és a győri Papnevelő Intézet.

A megye területén 153 róm. kat. egyházközség és 38 félia van.

110 bencéspap és 280 világi pap működik.

Az egyházpolitikai helyzet megítélésénél figyelembe kell venni, hogy a megye nyugati határszélén fekszik, az egyházi személyek többsége több idegen nyelvet beszél, kapcsolatokat tartanak külföldi személyekkel, ezért a nyugati propaganda is közvetlenebbül és erősebben hat a papokra és a hívőkre egyaránt. A különböző egyházi intézményekben teológiailag az átlagnál sokkal képzettebb egyházi személyek tevékenykednek. Általában az egyházmegye más papjai is képzettebbek az átlagnál. A győri teológián 14 főből 12 doktor. A bencés tanárok közül 13 doktor. A győri egyházmegyei papok közül 61 rendelkezik doktori címmel. Egyház filozófiai doktorátusuk van. Többem kat. folyóiratokban a Vigiliában és az Új emberben jelentettek meg cikkeket. Dr. Holenda Barnabás fizika tárgyú cikkeket ír, Nádasi Alfonz zenetudományt művel. Értékelendő dr. Danczi Vilebald Studio Slavicában megjelent cikke Lomonoszov "Retorika" c. művének kéziratos másolatáról.

Az utóbbi időben nagy mértékben megnőtt a külföldi utazások iránti igény a papok részéről. Az előző években főleg a szoc. országokba kértek utleveleket és csak 2-3 fő a nyugati országokba. Ezzel szemben 1964. június 1-ig 38 pap jelentkezett külföldi utazásra, melyből 35-en nyugati országokba és csak 3-an kértek a baráti országokba utlevelet. A sajátosságok túlzott hangsúlyozása nélkül szükséges ezekről a tényekről beszélnünk. Nem megnyugtatóként, hanem a feladatok elemző megoldása érdekében ezek számbavétele elengedhetetlen.

Kisebbségben vannak a protestánsok és az un. szabad egyházak. A protestáns egyházközösségek száma 51, a papok száma 51 fő. Ebből evangélikus egyházközösség 33, református 13 és 1 zsidó hitközösség. Megyénk területén működő protestáns papok lényegesen kevesebben vannak, velük politikai vonalon sokkal kevesebb problémánk van, mint a r.k. egyházzal. A protestáns papok 95 %-a részt vesz a megyei békegyűléseken.

A szekták száma 4 lelkesítés, ebből 1 baptista, 1 adventista, 1 keresztény testvéri gyülekezet, 1 illegális jehovista. A szekták működésükhöz a híveket főleg a prot. egyházakból veszik. Anyagi támogatást és propaganda anyagot az Egyesült Államokból kapnak. A szekták vonalán sok baj van a fiatal hívők között, mert vallási nézeteik miatt nem akarnak katonák lenni, fegyvert nem fognak, szombati napon nem dolgoznak.

Illegálisan működő szekták a jehovisták. Lelkészüket Horváth Lajos Győrmezőre. Működési területe: Tényő 30 fő, Gyömöre 2 fő, Bóny-rétaláp 48 fő, Mosonszentjános 150 fő, Ujronafő 50 fő. Létszámuk összesen 280 tag. Valamennyi a megyénkben élő szekták száma: 619 fő. A szekták viszonylag nagyobb számban a győri, mosonmagyaróvári és a csornai járásokban, valamint szétszórtan a városokban élnek. Fel kell figyelniük arra a jelenségre, hogy az utóbbi időben tagjaikat elsősorban a vonzó külsejű, tanult fiatal lányokból toborozzák.

Nézetük rendkívül megtévesztő. Azt vallják ugyanis, hogy ők nem vallásosak, hanem hívők. Szerintük a vallásosság a vallási dogmákhoz való ragaszkodást jelenti, a hívő ember viszont modern, a hívőség véleményük szerint összeegyeztethető a tudomány mai állásával.

Mint hatékonyságában a legerőteljesebbet, külön meg kell említenünk a pannonhalmi bencésrendet, mely országos kihatású. Az elmúlt években bár itt is értünk el bizonyos fokú előrehaladást, de még így is továbbtartja kapcsolatait a legreakciósabb püspökökkel, akik ide járnak lelki gyakorlatra. Ugyancsak Pannonhalmára járnak lelki gyakorlatra a Győr egyházmegyében működő és nem működő volt szerzetes papok is.

1951-ben megszűnt a pannonhalmi egyházmegye. Ezt a részt a győri egyházmegyei hatóság vette kezelésbe. Ennek dacára a főapát még ma is ellenőrzést gyakorol a volt plébániái felett, sőt tudomásunk szerint még anyagi támogatást is kap tőlük. Állítólag a plébániák ezeket az összegeket külön gyűjtik össze a főapátság részére. Pannonhalmán gyűjtik össze ma is az egyházmegyéből azokat a legreakciósabb személyeket, akiket akár politikai, akár erkölcsi magatartásuk miatt eltávolítanak, pl. az elmúlt évben Szigeti Béla volt véneki lelkész Pannonhalmára került.

Nagyon megnövekedett Pannonhalma külföldi és belföldi idegenforgalma. Kb. napi 250-300, de a kirándulások időszakában naponta 500-600 fő is fent jár a várban.

A látogatók kalauzolása ezelőtt teljesen a papok kezében volt. Néhány éve a Megyei Idegenforgalmi Hivatal kirendeltséget létesített. Vezetője idősebb ember, aki Győrből jár ki Pannonhalmára. Megfelelő műveltséggel és nyelvi tudással rendelkezik. A látogató csoportok nagy száma miatt gyakran előfordul, hogy a csoportok kalauzolását papok is végzik, ez különösen a külföldi és a diákcsoportok vezetésénél lehet káros. A növekvő idegenforgalmi feladatok ellátása, szükségessé tenné a kirendeltség megerősítését fiatal, nyelveket jól beszélő idegenforgalmi vezetővel. Ennek anyagi feltételeit az illetékes állami szerveknek meg kell teremteni.

A papi utánpótlást a győri Papnevelő Intézet biztosítja. A hallgatói létszám évről-évre csökkenő tendenciát mutat. Az 1962/63 évben 63 fő kispap tanult, az 1963/64-es tanévben számuk 51-re csökkent. Ebből 25 Győr egyházmegyéből, 9 pécsi, 16 szombathelyi és 2 székesfehérvári egyházmegyei.

Érdekes megfigyelni, hogy a 2 papi gimnáziumból viszonylag kevesen mennek papnak. Pl. az 1963/64-es tanévben a Pannonhalmán érettségizett 65 hallgató mindegyike jelentkezett főiskolára és egyetemekre, döntő többségük műszaki és orvosi egyetemre és csak 2 fő papnak. A győri Bencés gimn.-ban 38 fő érettségizett közül 27 fő jelentkezett továbbtanulásra, innét is csak 2 fő papnak.

Megyénkben mind a két papi gimnázium akár az iskola épületét /szükséges tantermek/, akár a tárgyi feltételek biztosítását /előadók, szer-tárak/ kollégiumi elhelyezést nézzük, lényegesen jobb helyzetben vannak mint az állami iskolák közül bármelyik is. Tanáraik a legkiválóbb szakemberek pl. Dr. Holenda Barnabás atom-fizikával foglalkozik, Nádasi Alfonz Kodály tanítványa, dr. Szigeti Kilián zeneesztéta.

A bencéseknel jelenleg működő tanárok valamennyien államérvényes tanári oklevéllel rendelkeznek. Ezen kívül elvégezték az egyházi teológia 5 évfolyamát.

A győri bencés gimnáziumban a tanulók megoszlása szüleik foglalkozása szerint jelen tanévben:

gyári munkás	95
paraszt	57
értelm. dolgozó	49
alkalmazott	39
magánzó	13

ezekből győri lakóhelyű 47 tanuló, megyebeli 73, más megyéből való 109 és budapesti 24 diák.

Az iskolában a gimnáziumok számára előírt állami rendtartást és a Katolikus Középiskolai Főhatóság által kötelezően előírt két kiegészítő rendtartást használják. Éves munkaterv alapján dolgoznak. A jelen tanévi munkaterv alap gondolatai a következők:

- 1./ Öntudatos katolikus élet kialakítása: korszerű hitoktatás, szent-ségi élet, lelki gyakorlatok segítségével.
- 2./ Az ifjúság hazafiságra, helytállásra, fegyelemre való nevelése.

A munkatervből is látszik, hogy a legnagyobb gondot a tanulók vallásos nevelésére fordítják. De rendkívül nagy gondot fordítanak arra, hogy szilárd természettud. ismereteket adjanak. Míg állami iskoláink költséges kirándulásra viszik tanulóikat az ország különböző részeire, addig a bencések a kisebb megyei közösgéket látogatják meg és így is szélesítik kapcsolataikat a községek dolgozóival pl. Fertőd, Agyagosszergény, Hidegség, Nagycenk, Kapuvár stb. a legtöbbet látogatott helyek. Nagy gonddal szervezik a volt tanulók érettségi találkozót. Egyes családokban a rend ezen keresztül is biztos bázist kíván kiépíteni magának.

A bencés gimn.-ok diákjai mélyen vallásosak. Szaktárgyi tudásuk alapos, általános műveltségük széleskörű. Ismerve az egyházi gimn. számára lényegesen jobb tárgyi és személyi feltételeket, szükséges, hogy az áll. gimnáziumok számszerű fejlesztése helyett a meglévők személyi és tárgyi feltételeit színvonalasabban biztosítsuk.

Nézzük meg röviden az egyházak anyagi helyzetét.

A kisebb egyházak anyagi bevétele évről-évre csökken.

Különösen tapasztalható ez a prot. egyházaknál, melyek lényegesen nehezebb anyagi körülmények között vannak. Adódik ez abból, hogy híveik száma is kevesebb, valamint a protestáns papok nagy része nős és általában nagycsaládos.

Az egyházak közül a r.k. egyház van a legjobb anyagi körülmények között. Költségvetés alapján 1959-ben a bevételek 2,5 millió Ft volt, 1962-ben pedig 3 millió 800 ezer Ft.

Megyénk területén az áll. támogatásban részesülő pap 354 fő, ebből r.k. 305, prot. 49 pap.

A jelenlegi körülmények között az állam még mindig komoly támogatást nyújt az egyházaknak.

Egyesek türelmetlenül felvetik, hogy nem érkezett-e el az ideje az anyagi támogatás megszüntetésének.

Látnunk kell, hogy az állam és egyház közötti egyezményben megállapított 20 év hibás felmérésen alapult. A megszüntetés feltételei még nincsenek meg.

Egyházpolitikánk szerves része egész politikánknak, melynek alapja a tömegekhez fűződő viszony. Ez megköveteli az egyházakkal a normális kapcsolatot. Az egyházakkal és a hívőkkel szembeni bizonyos türelem nem taktikai lépés, hanem megalkuvás, hanem a szoc. építése érdekében szükséges.

A papok közéleti és békemozgalmi tevékenysége:

Az elmúlt években a papok közéleti tevékenységében emelkedés mutatkozik. A Hazafias Népfront bizottságokba a választások során 1959-ben 25 pap, 1964-ben 38 pap lett beválasztva. A tanácsszervekbe 1958-ban 3 községi, 1963-ban 5 községi papot választottak meg tanácstagnak. A papok növekvő közéleti szereplését és ilyen irányú törekvéseiket, káros lenne egyoldalúan pozitívan értékelni. A Népfront szervekben, de máshol is a papok tömegbefolyását csökkenteni kell. Nagy igyekezettel akarnak ők a nyáj között lenni.